

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«

»EDINOST« izhaja vsako sredo; cena za vsa leta je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za šest let 1 gld. 21 kr. — Posredna štivilka pri upravništvu in po trafikah v Trstu se dobivajo po 8 kr. — Nastavice, reklamacije in izjave prejema Upravištvu »via Zonta 5«.

Vsi listi se pošiljajo Upravištvu »via S. Lazzaro« Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti »na vsakoj« — Izjave (jazna vrsta) namočena in poslana se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z dobitnimi črkami se plačajo za vsako besedo 2 kr.

Vabilo na naročbo.

K malu konča »Edinost« šesto leto svojega obstanka. Število naših naročnikov, prijateljev in dopisnikov se je v tem letu zdatno pomnožilo, in toraj zaupno gledamo v prihodnost. Vsak slovenski razumnik in domoljub pripozna, da je našemu ljudstvu na Primorskem silno potreba glasila, katero njegove narodne in gnotne interese zastopa, — in temu glasilu najprimernejši sedež je Trst, glavno mesto treh dežel, središče visocih državnih oblastnij, inteligence, trgovine in prometa. Tukaj tudi našincem preti največ nevarnosti, da se potujčijo, zato jih ne smemo puščati brez stražnika na braniku.

Kakor do sedaj, tako bo uredništvo »Edinosti« tudi v novem letu po svoji moči delovalo za omiko, pravice in blagostanje milega naroda. Kolikor več si pridobi sodelalcev pri delu, toliko boljša tvarina se bo ponujala bralcem. Vsem dosedanjim pomočnikom srčna zahvala, pa tudi prošnja, naj nam zvesti ostanejo ter druge pridobivajo. Več delalcev več opravi, in v »edinosti je moč«! — Prihodnje leto bo obhajal Trst veliko slavnost, — 500 letnico svojega združenja z našo državo. Vsa Avstrija bo oči sem obračala. Imeli bomo veliko razstavo, mnogo tisoč Slovencev in tujcev nas pridó v poletnih mesecih obiskat. Obilno zanimivega in novega bo tedaj »Edinost« imela svojim bralcem povedati; in truditi se hočemo, da jih zadovoljimo.

Vabimo toraj vladno na naročbo za novo leto. Naj se nam nobeden sedanjih naročnikov ne izneveri, in naj se mnogo novih oglasi. »Edinost« je gledé velike oblike in drobne tiska najcenejši slovenski list, ter priobčuje mnogo raznoerstnega berila. Cena listu ostane dosedanja, — 4 gld. 40 kr. za vse leto. Pa tudi tisti, kateri v obrokih plačujejo, bodo jo dobivali v prihodnje po enakej ceni; stala bo za polu leta 2 gld. 20 kr. za četrt leta 1 gld. 10 kr.

A vsak naročnik mora, kakor je navada pri vseh časnikih, naprej plačevati; na vero lista ne moremo dajati, da se vsakej neprilicnosti izognemo.

Pisma uredništvu naj se pošiljajo v tiskarno Huala, denarji pa opravištvu (via della Zonta šteč. 5) in samo po nakaznicah. V tabakarnah v Trstu se prihodnje leto posameznim številkam cena zniža na 7 kr., in to s tem namenom, da bo siromašnejim našim delalcem lažje mogoče, časnik si kupovati.

Po želji izrečenej od mnogih strani, izhajala bo »Edinost« po novem letu

vsako saboto. Še enkrat vabimo k obilnej naročbi. Uredništvo in Opravištvu »Edinosti«.

Tržaška trgovinska zbornica v strankarske opoziciji.

Tržaške trgovinske zbornice počenjanje je tako nespametno, občenej blagosti škodljivo, nedostojno in prodrzno, da nema primere. Strmeti mora človek, ako premišlja nje prečudno neumljivo postopanje. Ona je poklicana, da pospešnje trgovino, katera je Trstu srčna žila; vlada je dala njej posebne pravice, voli celo lastnega poslanca v državni zbor. A kako spolnuje vele-

važno svojo nalogo? Le en glas je, da v njej vlada nepotizem, strankarstvo, da so jej zasebne koristi na sreč, da ne služi trgovinskim interesom, ampak trgovinskemu propadu. Ne omenjamo tu, da je celo od mestnega sveta dobila nezaupnico, tega vendar ne moremo zamolčati, da nje poslanec dela v državnem zboru vladi fakičezno (strankarsko) opozicijo, mej tem ko zbornica sama s tem poslancem vred osobno nadleguje vlado i celo cesarja s prošnjami. Je li to značajno? Kako ime ima svet za tako počenjanje? Ali preidimo k stvari.

Objavili smo uže, da je zbornica poslala deputacijo na Dunaj z spomenico, da jo izroči cesarju. V tej deputaciji je bil tudi od zbornice v državni zbor izvoljeni g. Teuschl, ki dela vladi strankarsko opozicijo.

V 20. dan t. m. so sprejeli ministri Taaffe, Dunajevski in Pino to deputacijo, katera jim je razložila težnje tržaškega prebivalstva in prošila, naj bi se vlada nanje ozirala. Trgovinski minister je govoril o raznih težnjah in poudarjal, da se morejo nekatere le po dogovoru z ogersko vlado dovoliti. Južnej železnici je naznanil, da ne pripozna tistih naredeb, po katerih se je vozina na Reko znižala in da zahteva, naj se za Trst postavijo tako nizke tarife, kakor za Reko; tudi je naznanil ogerskej vladi, da se je imela tarifna pogodba dogovorno z avstrijsko vlado sklenoti.

21. decembra dopoldne je bila deputacija, obstoječa iz gg. Reinelt, Vucetič, Parisi in Teuschl pri cesarju. G. Reinelt je cesarja nagovoril in opazil, da je tržaška trgovinska zbornica vsled slabih trgovinskih razmer v spomenici omenila sredstva, katera za potrebna smatra trgovinski svet, da se Trstu pomore in prosil cesarja, naj priporoči vladi želje tržaškega mesta. Cesar je odgovoril: *Interesi mesta Trsta so mi bili vedno na srci in vidim, da se za Trst mora kaj storiti. Spomenico izročim v pretres in ovaženje Mojej vladi, katerej ukažem, da o tej zadevi potrebne navedbe kakor hitro mogoče izda.* Obžalujem le to, da tržaški državnozbornski poslanci Mojej vladi fakičezno (strankarsko) opozicijo delajo. To ni več navadna, ampak fakičezna opozicija. S temi besedami je bila avdijsca končana.

Te besede naj si tržaška trgovinska zbornica globoko v srce zapiše, če je one ne zmordre, potem jej ni več pomoči. Ona išče pomoči od cesarja, pa v državni zbor pošilja gospoda, ki fakičezno opozicijo dela sedanjej Njegovej vladi, katera kaže ozbiljno voljo, da Trstu pomore; ona pošilja v državni zbor gospoda, ki se pajdaši s tisto katerijo, ki za Trst v dolžih letih je vladanja ni le nič storila, temuč tirala ga je v gnotni propad! Tržaška trgovinska zbornica nasprotuje za blagostanje Trsta v tržaškem, kranjskem, koroškem in solnograškem deželnem zboru sklenenim resolucijam, ona protestira zoper prošnje mnogih družb. Če ta zbornica v resnici zastopa katere interese, gotovo ne zastopa onih, katere bi imela zastopati, to je trgovinskih.

Zato je pa tudi v Trstu občna nevolja. To se je posebno kazalo 23. t. m. ko se razglasil po mestu cesarjev odgovor deputaciji trgovinske zbornice; povsod se je slišalo: Prav se je zgodilo, da jim je cesar odkritosrčno resnico povedal, to je bil zaslužen ukor.

Čuje se, da sta se gg. Teuschl in Rabl poslanstvu odpovedala. Prav sta storila, to je edino dobro delo nju poslanstva; ona nista bila našega ljudstva glas, saj se še dobro spominamo, kako je prišel dr. Rabl v državni zbor. Uže danes lahko trdimo, da na Rablovo mesto izvoljeni novi poslanec ne bo hodil po Rablovi stopinjah, ampak pridruži se Hohenwartovemu klubu. Kako se bo pa trgovinska zbornica vedla pri novej volitvi, to vedó bogovi, ker ima še manj političnega takta, nego zrelosti v trgovinskih zadevah.

O izseljevanju.

Izseljevanje ljudstva iz Evrope v Ameriko se vrši čedalje v večej meri, tako da stari svet na leto zgubi gotovo nad 200.000 prebivalcev. Najbolj se izseljujejo Nemci in Irči, nekoliko let sem tudi Lahli, tedaj narodi onih držav, v katerih je svoboda zatrta, ali zemlja in obrtnija ne daje dovolj kruha. Tudi Čehov je uže blizu 300.000 v severnej Ameriki, in par let sem se izseljuje mnogo rodovin iz Ogrskega. Še nekoliko Slovencev je šlo v »novi svet« sreče in bogatstva lovit. Da bise ne goljufali! Pa to izseljevanje kaže, da tuji v Avstriji ni vse, kakor bi moglo biti. Vemo, da sleparski agenti mnogo ljudi premotijo, obečajo jim v Ameriki zlato gradove; a obilo jih žene tudi revščina in sila iz ljube domovine. V Istri, na Krasu, na Goriškem in Notranjskem se uboštvo zelo širi, in beda je neznosljiva, kajti izseljenci so podobni vejam, katere se od drevesa zlomijo, — zgubljeni so za svoj narod, i na tujem jih mnogokrat nezgode doleté, tam ni sočutnih bratov in dobrodelnih naprav in zavodov. Pa če se komur res potreba vidi, na tujem si boljšega kruha iskati, dali bi mi Bosni prednost pred drugimi deželami. Tam najde Slovan sorodnega Slovana, s katerim se k malu spozna in sporazume. Bosna od Slovenije tudi ni tako oddaljena, da ne bi mogel ostati z rojaki v dotiki, potovanje tja in nazaj mnogo ne stane. Posebno pa je ondi obilo dobre plodovite zemlje, katera še neobdelana — čaka rok pridnih marljivih kmetovalcev. Dobi se prav cenó.

O stanji kmetijstva v Bosni se vidi iz uradnega poročila, katero je vlada predložila delegacijam, da je uže v sedanjih razmerah, ki pa se s časoma zboljšajo, velik napredek storilo, ter se vsestransko razvlja. Za dobro polovico več zemlje se je letos obdelalo, nego takrat, ko je Avstrija deželo zasedla. V mnogih krajih se je staro kmetijsko orodje, katero je zahtevalo več časa in truda, zamenilo z novim. Polja rodé obilniše od drugod. Gozdov je Bosna bogata, kakor nobena druga dežela. Siro se umna živinoreja, ker krme nikder ne manjka. Pa tudi vrtinarstvo, sadjarstvo in vinarstvo ter bučlarstvo se na vso moč pospešuje. Sadi se z dobrim uspehom tobak. S pošukom, vzgledom in materialnimi sredstvi se razvitek podpira. Stare ceste so se popravile in mnogo novih se je naredilo, in se dela še. Kolonistom (naseljencem), kateri si nakupijo ali v najem vzamejo privatna zemljišča, cesarske gosposke oskrbe vse mogoče olajšave. Koloniziranje na prostranih državnih zemljiščih pa bo stoprv mogoče, ko se izmerijo, in se napravi kataster. V povzdigo obrtnije, katere je še malo, dozda se ni moglo dosti storiti, pa počasi se boše tudi za njo kaj skrbelo. Obrtniki nekaterih strok uže sedaj nahajajo v mestih dober zaslužek. Res še naseljence v Bosni pogreša mnogo stvari, katerim je doma bil privajen, pa uže zdaj je vsakemu, kdor ni mehkužen ali len, mogoče, sebe in svojo družino počteno živiti. Komur doma osoda ni mila, naj tja oči obrača, ne pa prek morja v tujo oddaljeno Ameriko.

A s tem nikakor ne priporočamo izseljevanja, ampak živo svetujemo vsacemu, naj ostane doma, če nema gotovosti, da se mu bo na tujem boljše godilo; pregovor pravi: povsod dobro, doma najboljšo, in ta pregovor ima v sebi zlato resnico; dobremu človeku, če tudi mu na tujem sreča žepu polni, toži se po domu i zato nikoli ne more biti resnično srečen; to pa vé le tisti, kogar goni osoda po svetu; kolikorkrat obrača solzne oči čez one gore, one reke, ona morja, za katerimi je stala njegova žibel! Odisej si je smrti želel, da bi zagledal bil le dim nad streho svoje hiše! Domača dežela ostane vedno mati svojim otrokom, i naj jih po beraški živi, tuja dežela je le mačeha; nikoli je ne moremo tako ljubiti, kakor ljubimo domačo, in slab človek

je, kdor se ravna po socialističnem reku: ubi bene ubi patria.

Pa je še mnogo družih pomislikov, o katerih utegnemo govoriti v prihodnjem letu, če bode treba. Danes prašamo le to še: Kdo izmej kmetovalcev si želi preseliti v drugo deželo? Odgovor je kratak i čisto naraven: Kdor domá ne more več izhajati i živiti svoje rodovine, ta hrepni na tuje vzlasti tedaj, ako se mu pripovejuje, kako je ta in oni ondi v tujih deželah obogatel. Eden je našel zlato, drug srebrno rudo, tretji Bog vé kaj! A to so samo pravilice, katere trosijo po svetu sleparji, da ljudstvo slepé i zapeljujejo, in žal, pripovedujejo jih tudi časniki. Če je eden izmej sto tisoč izseljencev res srečo ujel, uže se trobenta po svetu, kako srečo uživajo vsi, ki so se izselili v isti kraj; navadna resnica pa je, da so jih večinoma pomorile bolezní, ker jim ni ugajalo podnebje, ker so preveč stradali in trpeli, da, prišli so celo neredko pod bič surovih hlapcev velikih posestnikov in trpeli več od živine. — O taci strahotah je »Edinost« uže izgledé poročala.

Če prašamo še: Kdo kmetovalcev se more izseliti? zopet je odgovor lahek: Le tisti, kdor ima premoženje, gotov denar; tak kmetovalec pa najrajše ostane domá, nič ga ne mika v tuje dežele. Brez gotovega denarja v rokah se mora kmetovalec v tujih deželah vdinjati za zadnjega hlapca mora služiti uže zaradi tega, ker nove dežele, novih razmer i navad čisto nič ne pozna; on je v novej deželi prav otrok, ki se mora še odgojiti. Kmetovalec brez denarja ne more si kupiti nobenega zemljišča, ne more si postaviti hiše, s kratka: nič ne more storiti, izgubljen je.

Utegne nam kdo ugovarjati, da se iz družih evropskih dežel selijo kmetске rodovine celo v daljne južno-amerikanske države, da te rodovine, če tudi nemajo nobenega premoženja i se jim celo pot v Ameriko plačuje, vendar v novem svetu dobro izhajajo; na Švicarskem, n. pr. so celo za izseljevanje dovoljene družbe, kakoršne pa so pri nas strogo prepovedane. Tu moramo le to opomniti, da je švicarska vlada prav storila, ker je take družbe dovolila, Avstrijska pa še boljše, da jih je prepovedala. Vsake države prva dolžnost je skrb za svoje podanike. Švicarji imajo v Ameriki lastne naselbine, dobro urejene, vsak naselnik ima tam svoje pravice; kdor se tedaj iz Švicarske naseli v Ameriko, naseli se mej svoje ljudi, on dobro vé, kake pravice ima i kaj ga čaka. — Ali Avstrija taci naselbini nikodar nema, ne potrebuje jih, ker ima še dosti prostora za vse svoje prebivalce. Kdor tedaj v Avstriji nagovarja i lovi ljudi — kar se na Krasu tako leto godi — naj se presele v Ameriko, tak človek ne dela le zoper avstrijske zakone, temuč on vabi tudi ljudstvo v grozovito sužnost, o kateri se uže pisma zapeljanih v »Edinosti« grozne stvari poročala. Tu je tedaj treba delati razloček mej Švicarsko in Avstrijo. Ker švicarska zemlja ne more hraniti vseh ljudi doma, zato jih mora mnogo iti na tuje, v naselbine, v katerih jim ni sile; Avstriji pa do zdaj še ni treba pošiljati svojih podanikov čez meje, vsi imajo še dosti kruha domá, v starej domovini.

Tudi slovenske dežele niso še preobljudene, za vse svoje prebivalce imajo še živéž; res pa je, da v nekaterih krajih kamenita zemlja, suša in nime kmetovalca strašno tepó, da mu zemlja, časi dve, tri leta, skoraj nič ne rodi. To je res žalostno, ker tak kmet beraškej palici ne more niti. — Vendar bi se utegnolo tudi tu pripomoči, ako bi se v taci krajih uvedla primerna obrtnija, ki bi lahko cvetla, saj je Slovenec razumen, marljiv i njegov dom je kakor nalašč obrtniji zelo ugoden.

Ne izseljujmo se tedaj, ampak ostanimo doma; slovenska zemlja ima za vse Slovence

še dosti prostora. Dokler bodo v celih trumah k nam hodili Italijani na delo in svoje zasluzke v Italijo pošiljali, dotle mi ne smemo misliti na izseljevanje.

Spremembe pri vojaški postavi.

Vojaška postava narodu sega najbolj do živega, ker mu nalaga davek od *lastne krvi*, in ker zadeva enako vse stanovce. Vsakemu je torej zanimljivo in važno, njene določbe poznati. Dosedanje poznamo uže vsi, če ne po paragrafih, pa vsaj iz *skušnje*. Da nam domača težka bremena, tega ni naša avstrijska vlada kriva, ampak nemirni in hudobni *sosedje*, kateri do brade oboroženi, na desni in levi preže na plen. Moramo stati pripravljeni, da se jih obranimo.

Ta mesec je sklenol državni zbor na predlog vojnega ministerstva nekatere **spremembe** pri vojaški postavi, in vidi se nam potrebno, z njimi naše bralce za časa seznaniti, kajti cesar jih gotovo potrdi. — Poglejmo najpoprej na nove *postrilne* določbe.

1. *Vojaški pri mornarici* odslej ne bodo služili tri, ampak štiri leta; potem pa ostanejo v rezervi samo pet, ne več sedem let.

2. Pri *enoletnih prostovoljcih* se služba ne bo več računila od dovršenega 17. leta, ampak od 1. oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 20. leto. Ako pa uže poprej pristopijo k vojaštvu, bo se štela od 1. oktobra istega leta, v katerem so bili pristopili.

3. Velike spremembe zadevajo *namestno rezervce*. Mladenci, vanjo uvrščeni, bili so dozdej prosti vojaških vaj; o mobilizaciji pa so se poklicali k svojim oddelkom, akopram niso bili izurjeni. V prihodnje se bodo morali koj po naboru osem tednov udeleževati vojaških vaj, potem pa dobé odpust in smejo doma ostati ves čas, dokler se ne uname kaka vojna.

4. Prevažna je nova določba, da bodo odslužili vojaške izbrali tudi iz *četrtlega* letnega razreda. Desetletna skušnja pod sedanjo vojaško postavo je namreč učila, da se število slabotnejšev v tretjem razredu čedalje bolj množi, tako da se je broj za vojaštvo zmožnih uže do polovice skrčil. Najhujše je v tem oziru v Galiciji, kder biva največ Judov. Pa breme se na vse dežele v enake meri razdeli.

To so postrila vojaške postave; sedaj še pogledimo na *olajšave*.

1. Veliko olajšavo dobi *duhovniški stan*. Uže gimnazijalec iz sedme in osme šole, kateri pri navaženju izrečejo, da stopijo v bogoslovje ali če so uže v tak zavod sprejeti, dobé *odpust* za ves čas študiranja; kadar pa bodo v duhovnike posvečeni, ali v pastirsko službo postavljeni, zapišejo se mej *vojaške* duhovne, a ostanejo na svojem mestu. Tudi tisti, ki se po do- služenih vojaških letih duhovniškemu stanu posvetijo, in enoletni prostovoljci, ki stopijo v semenišče, dobé v *miru* stalen odpust, in so prosti vojaških vaj. Ko so pa postali duhovniki, zapišejo se v imenik *vojaških* duhovnikov. — Te *ugodne* določbe so se storile zaradi tega, ker je v vseh škofijah hudo pomanjkanje duhovnikov, brez katerih se ljudstvo ne sme puščati. Nadejali se je, da bodo v prihodnje, vzlasti na *Primorskem*, kder je v tem oziru *največja* sila, več dijakov stopalo v centralno goriško bogoslovnico, in da bodo kmetje tudi rajši sinove v lätinske šole dajali.

2. Tudi *učiteljskemu stanu* se zboljšajo razmere. Pripravniki za ljudske in meščanske šole, katere iz viših dveh razredov uvrste mej vojake v čas, ko učitelj v primanjkuje, bodo dobivali *odpust*, ako si *prosijo*, dokler študirajo. Ko pa so postali učitelji, bodo klicani k vojaškim vajam po 8 tednov samo tedaj, ko ni šole, namreč v počitnicah.

3. Dve važni olajšavi dobi *kmetiški stan*. Pododvojenih gospodarstev posestniki, kateri na njih stanujejo in jih obdelujejo, ako pridelki vsaj pet oseb živé, pa ne da bi bili štirikrat večji; — taki posestniki se ne bodo več jemali v redno vojsko, ampak samo v namestno *rezervo*. Prosti bodo tudi vojaških vaj in kontrolnih shodov; samo tedaj, ko so bili uvrščeni, imajo se 8 tednov uriti v orožju, potem se odpuste domu. Ob času vojne se sicer pokličejo k nadomestnej rezervi, katera pa ima samo garnizonsko službo opravljati. To je velika dobrota za kmetiški stan, in mnogo pravičnih pritožb zdaj potihne. — *Druga olajšava* pa je ta le: Ako se *dokaže*, da je kateri vojak, ki poprej ni imel pravice do oproščanja, vsled spremenjenih razmer v domačej hiši, sedaj postal svoje rodovine *potrben*, dobi, ako je uže izurjen, odpust za ves čas *miru*, in edino k letnim vajam in kontrolnim zborom bo moral hoditi. Tudi ako družino katerega vojaka zadene nagla *nesreča* ali sprememba, jemalo se bo ozir na prošnje v posebno važnih slučajih, in marsikateri dobi odpust, predno je

dosluzil, ter bo smel doma ostati, dokler ni vojne.

In s temi olajšavami bodimo zadovoljni. Vsi naši slovenski poslanci so v državnem zboru glasovali za navedene spremembe, in to z dobro vestjo: dali so cesarju, kar je cesarjevega, in pridobili so narodu, kar je narodovega.

Dopisi.

V Trstu 11. decembra.

(Konec.) Pod uplivom tolikega entuzijazma za Trst je zdaj mogoče in na pol gotovo, da dobimo tudi železnico; a v poslanskih krogih gre govorica, da ne boje nova železnica ni predelska ni loška, ampak da se misli zopet na to, da se izvrši uže stari projekt rajnkoga polkovnika Cattinelli-ja iz Gorice. — Po tem projektu bi šla železnica iz Loke skoz Idrijo in Idrijsko dolino v Gorico in Trst. Sliši se, da veljavni inženirji prav zdaj izdelujejo dotične načrte in da ta črta ima mej večino poslanske zbornice največ privržencev. S to železnico bodo zadovoljni menda Goričani, Kranjci in Tržačanje; vidi se iz tega, da je bil načrt starega Cattinelli-ja, katerega so tako prezirali v Bruckovih časih, vendar najboljši in da v Avstriji dobre stvari vedno le kesno obveljajo, mnogokrat tudi prekesno. Napoleon III. je pač zadel pravo, ko je rekel, da smo mi vedno pokesni za eno bitko in za eno idejo. — Naj si uže bode kakor koli, znamenja so dobra, da se Trstu pomore in pod tem uplivom bode morda tudi razstava prihodnje leto vendar še nekaj vredna brez vsake krivde znanega dopisnika, ki neče biti kriv, ako ne bo z razstavo nič.

Društveno življenje v Trstu obeča biti letos še precej živahno; različna društva uže delajo priprave za predpustne veselice. Delalsko podporno društvo napravi na Silvestrov večer v svojih prostorih veselico s plesom, 7. januarja pa napravi veliko besedo s plesom v gledišču *«Politeama»* in proti koncu predpusta namerjava napraviti še eno veselico. Društvo *«Edinost»* pa bo imelo, kakor vsako leto, tudi letos velik ples v *«Politeama»* dne 11. februarja. — Naša čitalnica še ni napravila programa; toda tudi ona gotovo priredi 3 do 4 plesne in mogoče enega velicega pri *«Zelenem hribu»* ali pa v *«Politeama»*. — Vidi se iz tega, da bodo imeli Slovenci dovolj prilike, veseliti se ta predpust in da ne bodo v strahu zaradi zadnjega požara v Beču, naj jim povemo, da je gledišče *«Politeama»* v tem oziru tako, da ni mogoče, da bi se taka nesreča zgodila; kajti to gledišče ima polno izhodov, široke mostovže, odpré se lahko železna kupola in večinoma je v tem gledišču vse iz železa. Zbog vsega tega ima to gledišče zdaj boljše prihodnost in ta predpust bo ono gotovo najbolj obiskovano. Mi smemo torej z mirnim srcem našemu občinstvu reči: *«Politeama Rossetti»* je gledé požara popolnoma varno gledišče.

Kar se tiče podpornega delalskega društva, moramo konstatirati, da je zdaj premagalo vse ovire, katere so mu delali na lastno sramoto nekateri domači intriganti; pri občnem zboru se pokaže, da ima to društvo uže nad 5000 gl. premoženja, k ljubju temu, da je letos potrosilo samo za podpore, zdravnika in lekarno nad 2300 gl. Številke jasno govore in bi lahko nekateri gospode podučile, da je najbolje, da popirajo to društvo, ker z svojim nadleževanjem le sami sebi in narodu nečast in škodo delajo. Imamo v Trstu tudi neko društvo, ki ima v zastavi dve kljuki za parolo (znamenje fakinov). To društvo ne daje nobene garancije, ampak obstoji samo zaradi demonstracij. To društvo obstoji zaradi predsednika, ki ima nalogo buditi avstrijske čute mej nižjim ljudstvom. Ne vemo, če se je Garibaldi zbal tega društva, da ni prišel v Trst, kakor je obečal, a naše mnenje je, da Avstrija bi mogla mirno spat brez takih *«vahtarjev»* na Adriji. Le to nas žali, da se švinderjem tudi Slovenci vsedajo na limanice, in čas bi bil, da se tako nespametno, nečastno rogoviljenje zapreči.

Naša čitalnica boje imela na novega leta dan svoj redni občni zbor. Mnogi udje želé, da bi se vzelo drugo stanovanje; a pred vsem bi bilo treba, da se izvoli nov odbor, v katerem bi sedelo mnogo mladeničev, ki imajo veselje in zmožnost, napravljati lepe in goste veselice, kajti le na tak način bode mogoče našo čitalnico, ki je bila nekdanj najlepše društvo, zopet povzdignoti. Tam je polje za mladino, a naša mladina se premalo briga za narodne naše svetlinje. Da bi se v novem letu bolj poprijela saj naše najstarejše čitalnice tržaške.

Nekateri gospolje si močno prizadevajo, da bi delovanju rodoljubov v Trstu kratili veljavo, vsled tega so nas začeli tudi v središču Slovenije nekako prezirati; učenjaki gledajo z nekim zaničevanjem na ubogo slovensko tržaško plebs.

Tolži nas le zavest, da so gospolje znano enostranski in da je njihova so lbi nezrel sal. Sicer pa moramo konstatirati, da se tukaj primeroma več dela, nego pa drugod, kder se tudi dosti hobna, še več, nego pri nas. Kako korajžo nam dajo nekateri prvaki — o tem bi znal kaj povedati nek rodoljub iz bližnje Doline.

Letos mi v Trstu ne poznamo zime; nekoliko mraza smo pač imeli v začetku oktobra, december pa je gorak — še kraška burja nam letos ne nagaja, — kar vsem v Trstu prav ne ugaja.

Z Goriškega 15. decembra.

(Somenj se. Andreja v Gorici. — Velepomen Dalmacije za Avstrijo. — Historični dodatki.)

Kaj so za nas vse svetovne razstave v Filadelfiji, Santjago, na Dunaji, v Parizu itd. proti somnju sv. Andreja v Gorici; saj smo one videli le iz tičje perspektive, ta somenj, da si ni svetovna razstava, presuče vendar toliko denarja i nas zanimlje ko očiglede. Ta somenj, ki ne živi ko muha enodnevnica le en solčni dan, ampak 14 dnij, odprí se je z jako ugodnim vremenom i letos tako živahno, da malo let tako. Na velikem Travniku je prav bazar, tam so glumci, zverinjaki, čudodelni šarlatani itd. A pustimo ta sukališča ter obrnimo se v Dalmacijo, kder slišijo dunajski časopisi bombe pokati. Ona obrača i sedaj politikov pozor na-se, kakor l. 1868, ko se je z njo pečalo ogrsko-hrvatsko pogajanje. Takrat so Madjari poudarjali svoja historična prava kakor vselej, ko se jim po katerem dobitku silne cedé. Pošteno ali ne *«vsecko jedno»*. Ogrí so izvrstni jahači, a tudi kaj pridno sučejo historičnega konja, ki je vendar marsikdaj raz sebe telebi kakor l. 1868. V tem času je pisal nek jurist, to se ve da Nemeec, ki se je strašno bal za Dalmacijo:

«Vsakemu, pravi on, znano je, da so prišli Hrvatje stoprav v 7. stoletju v Dalmacijo. Uže l. 907. se je tu začela benečanska vlada, le v kratkih mejčasih so je imeli Ogrí, zadnjikrat podjarmili je Ljudevit vel. nekatere dele; a uže l. 1404. končal se je ogrska vlada za zmerom. Ni zlato, ni jeklo ogrsko ni zelinilo Dalmacije z Avstrijo l. 1797., pa tudi v odškodbo dane provincije niso nikdar bile ogrske. Evo, to so historična prava Ogrov.»

Ker sem uže pri Dalmaciji, ne bode odveč, ako dojam iz tedajne *«N. fr. Presse»* še to-le: *«Ministerstvo je z obzirom na Dalmacijo odgovorilo: Ako se ozremo na razmerja Dalmacije proti deželam v drž. zboru zastopanim, naha-jajo se pravne podloge, pa tudi več časa obstoječe fakične posledice, ki ministerstvu naka-zujejo določno stališče v tem prašanju. Dalmacija, ki je bila prišla uže pred leti ko neka odškodba za oddane dežele pod Avstrijo, stoji od l. 1797. proti monarhiji v onej pravnej i dejanskej raz-meri, kakor ostale v drž. zboru zastopane de-žele. Enako postavodajalstvo i skupnost naj-važnijih političnih naredeb. V postavi od 26. febr. 1861. pa tudi v onej od 2. dec. 1867 l. izrekla se je ustavna zakonitost te zedimbe. Ras stoji v III. čl. ces. patenta od 26. febr. 1861. da se dana dež. ustava v Dalmaciji še udejaniti ne more; a razjavil se je tudi ta pridržek, odkar se je izjavil najvišji ukaz, oprt na privolitev dotičnega dež. zbora, ter vsi za ostale dežele raz-glašeni temeljni zakoni z ono za Dalmacijo l. 1861. odmenjeno dež. ustavo vrel imajo odsle v popolno pravno i fakično veljavo stopiti.»*

Po tem takem ni dvojbe, s katerega stališča se ima *vladino pravo*, pa tudi *dolžnost Dalmacije* smatrati.

Kako važnost so duhoviti misleci Dalmaciji pripisovali za Avstrijo, še predno je ta stopila se svojimi četami v Bosno in Hrcgovino, svedoči, kar piše nekdo: *Kedor Dalmacija ima, njemu je dan ključ k Orientu, odprta so mu vrata v jadransko morje, on ima v rokah zedinjajoče črte prihodnostne z vshodno Indijo. Sijajni pridelki na balkanskem poluotoku morajo po Dalmaciji na morje.»*

Kaka prihodnost za Avstrijo na slovanskem jugu, kedar se stvari uredé i utvrde za njo ugodno.

Ko se o Dalmaciji uže toliko govori, ne prečete nemara, da nisem o pravem času i na pravem mestu zinol. Bog!

Z Goriškega 18. decembra.

(Vreme. — Nadzorovanje g. pl. Klodiča. — Ženska pripravnica. — List: *«Sola»*. — Uč. društvo na Goriškem. — Vgojjevaška društva. — Voščilo.)

Široko odprte črne bukke, ter zapišite v nje — *«Jupiterja Pluviosa»*, ki nekaj časa zbira nad nami oblake i mrzle megle. Bližnje Alpe, ki gledajo uže kacic 900 let Gorico, prej Črno vas, sedaj *«la Gentile»*, so se snegom pokrite. Tudi je precej mrzlo, drva pa draga.

Osnovatelj mojsterskih *«Učnih načrtov»*, g. A. Klodič pl. Sabladovski, mudi se uže dolgo pri nas ter pregleduje tukajšnje šole. V obče menda ne otide nezadovoljen. Kako je pa kaj s tukajšnjo pripravnico za učiteljce? Če se ne motim, pail sti v lanskem drž. zboru? ne prav

hvalivni opombi gledé na njo; a menda vendar le na nerodovitna tla. Še nekaj, kar ni, da bi se več preziralo. V tem ko se namreč drugde gledé na postavno kvalifikacijo učiteljev koj pride s posilnim jopičem, ste na tem zavodu 2 moči definitivno nastanjeni, ki niste za nobeno učiteljske svoje zakonite sposobnosti skazali niti z izpitom niti ne s katero knjigo. Čuditi se je čudu! Kako poročstvo ima država o resničnem prospetu? I zakaj smejo le tukaj biti take razmere? Ali so g. ministru znane? Kedar je telo bolno, sega zdravnik do bolezenskega korena. A pazite, tu se ne govori o sposobnosti ali nesposobnosti onih 2 močij; le tvrdi se, da niste sposobnosti *zakonito* dokazali. — Pedagogični list: *«Sola»* prav pridno napreduje ter postaja od dne do dne pogumna buditeljica na svojem polju, skromno i brez nosenja uho žalečega zvona. *«Sola»* se ima zahvaliti, da se snuje: *«Učiteljsko društvo na Goriškem»*, ki bode gotovo upijivalo na razvoj učiteljskih razmer. Zleteti je, da se tega lista navdušeno oklenejo vsi učitelji. — Brali smo očan, da se na Šturskem snujejo posebna društva. Učiteljska konferenca v Gradci je namreč sklenola resolucijo, po kateri naj se ustanove *«vgojjevaška društva»* v vsakem kraju, kder je šola. Takemu društvu bode načelnik učitelj, ud je lahko vsak odrasli človek. V shodih imajo se razlagati šolski zakoni, druge sem spadajoče razmere, i mikavne tvarine iz vseh praktičnih znanstev. Ali ni to zlatá vredna miselj? Kaj, ko bi se tako zelo koristna društva tudi pri nas ustanovljala. Kmet bi se naravnim potem i prav lahko seznanil s postavitami, ki so še marsikomu španjska vas. Pošiljanje v šolo n. pr. bilo bi gotovo bolj redno, i marsikatero nevedčnosti bi se odstranilo. Tudi bi se marsikatera razmera bolj pojasnila, omika bi se širila i lepa slovenska beseda bi se tu pa tam bolj ukoreninila, veselje do šole bi le rastle v gotovo korist, itd.

H koncu ide leto 1881. Le mrzlo mu slovó! Bili mu nismo mi Slovenci le toliko dobri, da bi nam bilo uresničilo le eno naših želj. Kaj še Pretilo nam je s sodnjim dnem, predno bi se nam imela pravica zgoditi. Ko star, leseno-srčen birokrat se ni dalo omečiti niti po ogromnem papirju, na koji smo pisali i natiskovali svoje opravičene misli, niti po kritičnih govorih naših. Ide naj v morje minolosti! Da da, ti mrzlo 1881. leto, ne zapoje ti vsaj noben slovensak pesnik mile žalostinke. Le idi i A ti 1882. leto, predno se poročiš, pozdravljeno boji! Pri-nesi nam ti, kar je tvoj prednik zauemari, drugače doboš ti enako nezauptnico.

Ná pa i ti, draga *«Edinost»*, srčno voščilo! Da ideš kakor dozdej hlabro naprej; da se ti naročniki množé; da te dolžniki, brez katerih ne bodeš, ne s praznimi obeti, ampak se srebrnjaki ali z državnimi nakaznicami izplačajo, da so tvoji uredniki i vsi, ki imajo s teboj opraviti, zmerom veseli i zdravi; da te nikdo ne črni nego le natiskarji, da se nikogar ne ustrašiš ko le zaseganja državnega pravdnika in da v denarnici tvojega upravnika ni nikdar — praznik! S časom pa poženi iz sebe saj še jedno tovaršico na teden. Z Bogom!

V Ljubljani, 24. decembra.

V 51. šte. *«Edinosti»* je bil iz Ljubljane dopis, koji je govoril o novem obrtniskem društvu, katero so mislili nekateri še precej mladi obrtniki krstiti *«Gewerbebund»*, z socialno-političnim namenom so osnovali ti ljudje to društvo, da bi podirali narodno disciplino pri volitvah bodisi v deželni ali mestni zbor; toda drugi zvesti sinovi Slave so koj uganoli i poskrbeli, da se tej stvari drugačen obraz naredi: vpisali so se mnogobrojno v to društvo in preorganizirali so ga, ker imajo večino in tako so ostali tukajšnji socialisti na cedilu. Jaz bi tega sicer ne poročal, ali sili me neko namerjavanje tukajšnjega delalskega društva, kojega udje so hoteli ustanoviti socialno-politični *«Gewerbebund»*; namerjavali so namreč ti ljudje o priliki krščenja zastave *«podpornega delalskega društva»* v Trstu, o linkoštih v mnogobrojnem številu počastiti to društvo z namenom, da bi socialno politiko pri tej priliki prodajali mirnemu slovenskemu delalcu v Trstu; najeli so si baje nekega socialističnega *«matadorja»* iz Gradca, ki bi imel v *«nemškem»* jeziku propagando prodajati. Ko so čuli, da je blagoslovenje preneseno na drugo leto, jeli so se jeziti in vaše društvo obrekovati z vsemi grdobjami, da zastave nemate, da jo vam vlada brani blagosloviti; veliko je temu pripomogel tudi nek dopisnik iz Trsta, ki je prav pri istej priliki mahal po vsem, kar je slovenskega v Trstu. Ti ljudje delajo združbe, kder le morejo, tako so hoteli tudi združbe delati pri zadnjem mestno zborneskej volitvi in siliti narodnim volicem svoje pripadnike. Ker pa so videli, da se zanje nihče ne meni, ustanovili so ta *«Gewerbebund»* iz ko-

je ga so pričakovali lepo socialistično svetlo, a zelo so se opekli. Mislim, da v Trstu tudi ne bi Bog ve kaj opravili. (Postavili bi jih pred duri. Ur.)

Vem, da v Trstu in na Primorskem sploh, kakor tudi mi na Kranjskem, pričakujete najvišjega odloka ali se bode zidala železnica Trst-Loka uže prihodnje spomladi ali ne! Skrajni čas bi bil in upam, da se na Dunaji ne bo le zidanje te jako potrebne železnice odlašalo. Jako smo tudi radovedni, ko kaj dobe Dolenjci železnice, katera bi bila jako znamenita, ako bi se zidala proga Ljubljana-Novo mesto-Karlovec in potem v Bosno do Soluna, prav ta érta bi trgovino v Avstriji zelo pospeševala, samo to obžalujem, da si Avstrija pri zadnji mobilizaciji še Soluna osvojila ni, ker potem bi se to prav lahko in v jako veliko korist in blagostanje Avstrije mnogo lažje izvršilo, nego zdaj, ker zdaj bi bilo treba še s publico Turčije pogodbe delati. A to so le misli na papirju. Čulo se je tudi, da se namerjava do Novega mesta narediti kolna železnica, katera bo jako malo veljala, a koristi tudi ne veliko, rentirala pa se nikakor ne bode! Naj se napravi kaj dobrega popolnega, kripnje malo pomaga.

—r.

V Ljubljani 24. decembra.

Najtrudovratnejšemu Slovencu se morajo v srce smiliti ubogi naši nemškutarji. Udarec za udarec jih zadeva, drug od drugega težji, in še te tolažbe nemajo, da bi mogli reči, da jih vlada zatira ali proganja! Tako se pogrezavajo polagoma v prirojeni svoj nič; kajti kar so bili, postali so le na umeten način. Pred poldrugim letom je zatonila v blatnjevaških lužah njihova zvezda »Lalbacher Tagblatt« po ubegu njegovega urednika; namesto njega so si ustanovili v Gradci za dobre besede in lepe obete, tako rekoč v boga ime, tiskan »Wochenblatt«, ker izmed vseh petih tiskarn v Ljubljani ni hotela imeti nobena tega smradu. Potem sta bila predstavljena dva glavača nemškutarjev: eden na boljše službo v povračilo za njegovo rovanje proti vladi, drugi, ker je bil sam po svojih škandalih nemogoč na Kranjskem. Prorokovali so obema, tolažili sebe in nju, da prideta k malu nazaj kot deželna predsednika (menda oba k malu?), pa še danes jih zamanj čakajo, kakor Židje svojega mesije. Tega čakanja se je bil baje naveličal urednik »Wochenblattu« — menda se je nadejal postati minister pod Vesteneckom — ter je hotel posnemati svojega prednika Krausa in utiti — na Dunaj. Nemškutarke slave pijan misli je, bog vedi kako mastna služba ga čaka pri starej »Pressi«. Zgodovina molči o tem, kako je to bilo; ali ga tam res niso mogli rabiti, še za raznašalca časnikov ne, kakor »Slovenec« pravi; ali so ga njegovi nemškutarški pokrovitelji nazaj pritirali, ker bi sicer ne imeli nobenega urednika za svoj list, opisavši ga tako, da mu je sama »Presse« dala slovo, kakor trdijo dobro poučeni ljudje — s kratka: Korscheg je zopet tu in mlati prazno slamo po »Wochenblattu« kakor prej. Ali sataj, ko imajo zopet urednika — prisiljenega, pa lista k malu ne bodo imeli! Kajti čuje se, da ga družba Leykam — Josefthal, kder se tiska to duševno revšče, misli postaviti pod kap, ker dolg za tiskanje vedno raste, list ima jedva 130 naročnikov in nemškutarjem, ako se tudi bahajo radi s kapitalom, močno se krči in tresse roka, kadar je treba seči v žep. Pa če tudi Leykam-Josefthal iz usmiljenja ne bi storila tega, nastopnica tej družbi, Ländlerbank, ki baje namerjava pokupiti vse nje delnice, gotovo ne bo imela veliko obzirov za »Wochenblattom«. Tedaj smola na vsak način. Slabo se res začinja nemškutarstvo novo leto.

Z Dunaja, 24. decembra.

Poročati vam moram o koncertu »slovanškega pevskega društva« 15. t. m. v Bösendorferjevi dvorani,

Peli so se zbori: »Pozdrav« (Nedvêd), v katerem je naš rojak g. Pirnat kot bariton solist svojo ulogo častno rešil; ta gospod je bil tudi pri Jurčičevej akademiji (kar sem bil zadnjikrat pozabil omeniti), občinstvo v lepim svojim glasom očaral; »Pohod Taboru« (Bendi), »Srećtica« (Buchta), »V čužine« (Lawrowski), »Jadna draga« (Horejšek); vsi zbori so se preči napeli; težki zbor »Pohoda« pa ni učinil tistega vtiska, ki se je pričakoval. Sodelovali so gospica Hradilova, gospoda A. Brodsky in E. Löwenberg; posebno navdušil je z igranjem na goslih Brodsky, sme se prištevati prvim goslarjem sedanjega časa.

Koncert je bil p imerno slabo obiskovan; pevskega nastaja, žalibože, tudi precej pogrešamo.

Včeraj je v dvorani muzeja prednašal g. prof. Kršnjavi o »južnoslovanške domačej obrtniki« precej obilemu občinstvu.

Omenil je v uvodu, kako uboga je južnoslovanška obrtnija proti ruskej, da si so Rusom bili učitelji južni Slovani, posebno Bolgari. Turki

prilomastivi v lepe vrhodne dežele so skorej uničili pri južnih Slovanih to obrt, ki donasa Rusom 50 milj. rub. in katero Rusi v 41 raznih strokah pestujejo.

Odklikujejo pa se južni Slovani z izdelovanjem preprog. Po osem različnih načinov se prideluje ta roba, katero južni Slovani po naravnem talentu tako lepo izdeluje, kakor zapadni fabrikanti.

Kar se izdelkov iz lesa tiče, to so zgoli igrače, dočim ruskim kmetom dotična obrt nad milijon rub. donasa.

Poslušalci so lepi in podučljivi govor zahvalno sprejeli.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Tako veselih božičnih praznikov uže mnogo let nismo imeli, kakor letos, dobili smo iz cesarjeve roke dar, za kateri mu bomo svoje žive dni hvaležni; na glavo je stopil hidri, ki je žrla mozek avstrijskih ljudstev ter nemir in strast bruhala mej narode. Besede, katere je govoril deputaciji tržaške trgovinske zbornice, in o katerih govorimo na prvem mestu, niso veljale le tržaškim državnim poslancem, temuč vsej kliki, ki iz sobičnih strankarskih namenov izpodkopuje državno blagostanje in seje svado mej ljudstvo. Vsi dobri in pošteni ljudje so te besede navdušeno pozdravili in hranili jih bodo vedno v hvaležnih srcih.

V državnem zboru je predložila vlada 15. t. m. értež postav, kateri zopet priča, da jej je za kmetiški stan zelo mar. — Potava govori o žnišanju zemljiške davka o času elementarnih nesreč. Pravico do znižanja tega davka dobole vsak, kateremu, je toča, voda ali požar vsaj četrti del zemljiškega dohodka uničil. O posameznih določbah hodemo govoriti, ko iz érteža postane — zakon.

Državnega zboru dozdaj delovanje. Zborovanje se je pričelo 14. novembra ter trajalo do 16. decembra, tedaj 32 dni. V tem času je bilo 15 sej in so se rešile te le vladne predloge: zakon o posestvu Vrana, trgovinska pogodba s Francosko, začasni budget, zakon o carinskih zadevah z Nemčijo, zakon o podpori za nesrečene po požaru dunajskega gledališča, zakon o zidanju češke pripravnice za učiteljice. Razu tega ste se rešili prejšnji vladni predlogi: zakon o napravljanju umetnega vina in brambeni zakon. Razu teh dveh so bile rešene skoraj vse druge predloge brez debat tako, da so prav ti pozitivni predmeti malo časa potrebovali. Izmed predlog od državnega zbora ste bile rešeni Herbstov predlog o banki za avstrijske dežele in Koppov predlog o posebnem zakonu zastran izreka smrti vsled pogorelega gledališča. Nerešene so ostale predloge: pogodba o živilske kugi z Srbijo, kazenski zakon, proračun za leto 1892, trgovinska in konzularna pogodba z Srbijo, zakon o poštnih hranilnicah, zakon zastran predrugeče novele o pristojbinah, zakonski načrt, zastran sodniškega postopanja pri prestopkih zakona o živilske kugi, zakon, zastran davka na petrolije, zakon, zastran odpisanja davkov pri nesrečah, zakon o predrugačenju objektivnega postopanja. Interpelacij je bilo 11-večidel jih je sprožila levica, ki je kolikor le mogoče ovire delala i dela zavlačevala.

Dr. Tonkli je v pravosodnem odseku priporočeval, naj se k malu na dnevni red postavi zakon, ki bi prepovedoval zarubljenecem pokončevati svoje imenje.

Na Dunaji imajo letos žalostne božične praznike, nič se ne opazuje sicer navadno veselo gibanje, vse je potrto, gledališča so skoraj prazna in tudi trgovina je zelo slaba. Vse to zaradi grozne nesreče v gledališču na ringu.

Za srbskega patrijarha, ker Stojković ni bil potrjen, zvolili so praveoslavni Živkovića, a ni še gotovo, če ga cesar potrdi.

Iz Bosne in Hercegovine ne dohajajo veseli glasovi; toži se, da gosposke ne znajo tako ravnati, da bi se mej ljudstvom širilo sočutje do Avstrije. Temu se ni čuditi, ker gospodarijo tam večinoma Nemci i Madjari, ki sami nemajo sočutja do ljudstva ter ne poznajo njih običejev in jezika. Mostarska občina je vložila celo protest zoper brambeni zakon.

Vnanje države.

Ruskej vladi delajo judje hudo preglavico. Oni so črv, ki gloda na zdravem ruskem drevesu, ker ne živé, kakor drugi ljudje; ne pečajo se s poljedelstvom, ampak sleparijo ljudstvo s trgovino ter ga moré zganjem in pulljo denar iz njega. To se godi uže zdaj, ko imajo judje omejene pravice, in še hujše bi se godilo, ako jim dá enakopravnost vlada, katera ima zaradi tega velike težave.

Turkmeni so se podvrgli Rusiji, katero so prosili, naj jih sprejme pod svoje varstvo. Rusija v srednji Aziji prav srečno napreduje;

v Tashentu, kateri je pred 14 Rusiji pridobil general Črnajev, osnovala se je ruska banka za srednjo Azijo s kapitalom 100 milijonov rubljev.

Turčija si prizadeva za zvezo z — Nemčijo i se zaradi tega prav ošabno vede; ona se namerča zanaša na to, da se uname zopet vojna v Evropi i da potem z nemško pomočjo zopet pridobi zgubljene dežele. Prazne domišljije!

V Algeriji je nagla in huda zima ustavila vojevanje. Več vojakov je umrlo ugonobil i mrzlica mej njimi zelo hudo razsaja. Tudi upornike je mraz k miru primoral.

V Egiptu je bil zopet vojaški upor; upri so se namreč vojaki v Suceu i tamošnjega guvernerja zaprli; rabuka je sicer potlačena, a dolgo ne bo, da zopet počí. Konec vsega tega bo, da posede Angleška, ali pa Francoska to deželo ter jo nase priklopi, kar bi se uže davno bilo zgodilo, ako bi se vlade mogle porazumeti.

DOMAČE STVARI.

K novem letu. Staro leto jemlje slovo — naj ide minulosti v grob in dobro, da ga ne bo več nazaj! V zgodovini sveta ne dobi častnega spomenika. Dalo nam je malo veselega, a dosta neugodnega. Bog nam daj boljše — lepše, veselejšo novo leto!

Cesarjeva beseda in tržaški časnik. Nekateri naši časniki so se čudno zbalí cesarjeve besede. Nekolekavana poluvradna »Adria« je prinesla odgovor tržaške deputaciji pod domačimi stvarmi (Notizie locali), pa izpustila stavek, ki govori o opoziciji. »Tagblatt« jo kara z besedami: Taka prodrznost od vlade vzdržanega lista, cenzorirati vladarjev izrek, nezastlišana je i se še nikoli ni pripetila, ona je dokaz, dokle je pri nas dospela politična zamerjenost. »Triester Zeitung« pa je prinesla to le izjavo: »Mi javljamo s tem, da se bomo od danes počeni vzdrževali vsake kritike o zadevah in dogodkih notranje avstrijske politike. Zdj pa gorjé grafu Taaffeju, ki ne bo mogel več tetke za svet prašati. Vradni list »Osservatore Triestino« pa je vse zamolčal, kakor bi mu bil jezik v ustih primrznol, cesarškega orla pa vendar ni zgubil. Mi se izdržujemo vsake dalje opazke, saj to uže dosti kriči.

Potrjeni zakon. Cesar je potrdil v istrskem deželnem zboru skleneni zakon, s katerim se dovoljuje neodvisne, stalne naklade na žgane pijače in pivo, odločene za prodajo na drobno in povžitek.

Vseji tržaškega mestnega sveta v 20. dan t. m. je svetnik g. Artelli v daljšem govoru nasprotoval trgovinske zbornice sklepu, ki je v nasprotju s poprejšnjimi sklepi, ker priporoča neposredno i neodvisno zvezo Trsta z notranjimi deželami po predelskej železnici. Svetovalec dr. Consolo predlaga potem resolucijo, katero g. Burgstaller gorko priporoča in občinski svet sprejme. Ta resolucija se glasi tako le: Občinski svet obžaluje, da je slavna trgovinska zbornica brez poprejšnjega dogovora z družimi postavnimi skupščinami za neposredno in neodvisno zvezo Trsta z notranjimi deželami izključljivo predelsko železnico priporočila in tako vso odgovornost za morebiti iz tega izviraajoče nastopke prevzela; občinski svet tedaj želí, naj se vse težnje združijo v tem, da se bodi si katera koli neposrednja in neodvisna zveza Rudolfove železnice s tržaško luko kakor hitro mogoče izvede. — V šolsko komisijo na mesto umrlega Strudthofa se je izvolil dr. Blasioletto. Potem se je na znanje vzelo poročilo o računskih sklepih mestne uprave za leto 1879-80. Določilo se je dalje, da se ima na sveti večer iz Maksimilijanove ustanove razdeliti 5 darov po 40, 30 po 20, 40 po 10 in 50 po 5 gl. Za uda v glavno vodstvo za javno dobrotelost se je izvolil g. Machlig. Za napravo obmorskega zidú pri sv. Andreju se dovoli potrebna svota. Usliši se tudi prošnja gg. Amadija in Eckharda, naj jim mesto odstopi nekoliko morskoga obrežja pri sv. Andreju, da napravita tam morsko kopel.

Izvrševalni odborniki za tržaško razstavo so bili na Dunaju pri cesarju, pri nadvojvodih Karolu Ludoviku in Rajnerju in pri nekaterih ministrih. Veliko čast je storil cesarjev brat nadvojvoda Karol Ludevít Trstu s tem, da je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo razstave; cesar baje razstavo osobno obišče.

Tržaška čitalnica bo imela v nedeljo 1. dne januarja popoldne ob 6. uri redni občni zbor. Dnevni red: 1. Tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Nasveti članov. 4. Nasveti gledé novega stanovanja. 5. Volitev novega odbora in treh pregledovalcev društvenih računov.

Pomorska banka, o katerej se zadnje dni toliko piše, menda nam nič dobrega ne prinese, če se res ustanovi, kar je pa še zelo dvomljivo, ker jej vlada še ni dala koncesije in je mo-

rebiti celo ne da. Kdor ve, da so se akcije »Adriatico Navale« prodajale po 5%, nominalne vrednosti, sedaj pa jih prodajajo nad to vrednostjo, ta mora z glavo majati ter misliti, da to ni naravno. Mi golovo želimo, da bi nekdanje Tonnellovo podjetje, katero je mehikanski cesar Maks tako krepko podpiral, zopet cvetelo, ali upanja nemamo, da bi donasalo toliko dobička, kakor se po svetu trobi. Človeka, ako se sprehaja proti Skeidnji, res žalost obide, ko vidi na morskem bregu velikansko poslopje, v katerem so zakopani milijoni, v katerem je bilo nekdanj nad tisoč marljivih delavcev, večidel Slovencev; sedaj pa je mrtvo in vedno bolj propada; stoji v njem na sto različnih dragocenih strojev, a nobeno kolo se več ne vrti, vse je pokončala rija; skoz pobita okna tuli burja v velikanske prostore. Mi do pomorske banke tudi zato ne moremo imeti nobenega zaupanja, ker jo snujejo liberalci v ta namen, da bi »Ländlerbank« nagajali. Ti ljudje pa navalno končajo s krahom, kakor nas uči zadnjih let zgodovina; krah pa bi bil Trstu smrtna rana, pa tudi škodljiv vladi in državi.

»Ländlerbank« te dni ustanovi podružnico v Trstu. Dotacije se je za zdaj določilo 12 milijonov gold. Tudi namerjava ta banka ustanoviti posebno družbo za čezatlantske voznje.

Silna bora, katera je pihala od četrtka do nedelje, zakrivila je mnogo nesreč na kopnem i na morju. Na železničnej érti iz Št. Petra v Reko je prevrgla 24. t. m., pri vlaku celo nekoliko 10 vagonov; k sreči se popotnikom ni zgodilo kaj žalega.

Boj kontrobanjarjev s financarji. Po nečl od 19. na 20. t. m. je šlo iz Trsta 40—50 kontrobanjarjev, ki so bili dobro obloženi s cukrom, kavo in drugim kolonijalnim blagom; bili so, kakor se sodi, iz podgrajskega okraja. V grabnu blizu Lonjerja jih je ustavila patrula, obstoječa iz 8 finančnih stražnikov. Ni nam znano, ali so se kontrobanjarji branili, ali so hoteli pobeogni in so jih financarji lovili, to pa je resnično, da so 20. t. m. zjutraj ob štirih finančni stražniki iz Bazovice tri ranjene v tržaško bolnico pripeljali. 18 letni Jurij Buhrič iz Poljan, ima rano na glavi, 27 letni Janez Zankovič iz Vodice tudi rano zadej na glavi, in 20 letni Marko Mršnik, iz Poljan, dobil je dve krogli v desno nogo, hudo je ranjen, ker mu je ena krogla piščal zdrobila. Govori se, da je eden celo mrtev in več ranjenih, katere pa so kontrobanjarji odnesli; koliko je na tem resnice, to nam ni znano. 20. popoldne so pripeljali v Trst s kontrobanantom naložen voz.

Slepar Marko Petrovič, tako se je švindler podpisoval, hračil je po Trstu pri narodnjakih za popotnino v črno goro, od koder je bil, kakor je sam pravil. Zapisaval si je na list sam imena in potnino, podeljeno mu od odličnih osob, da je potem druge lažje sleparil. Dajal si je tudi ime Petrovič Njeguš, kakor da bi bil rodom kneževé rodbine. Pripovedoval je, da je bil v Petroburgu v artilerijskej šoli, da ga je pa črnogorska vlada domu pozvala i mu je novece primanjalo. Minoli terek zvečer ga je pa policija zaprla in v soboto je bil z dalmatinskim parnikom v Kotor poslan.

Osnujete posojilnice! Skoraj se začisto se oziramo na Štajersko, kder se je začelo živahno gibanje in delovanje tudi mej kmetiškimi stanom v varstvo njegovih pravic in interesov, in kder so si osnovali v ta namen mnogo društev. Koliko koristí so ljudem n. pr. ondote posojilnice! Samo v živilske dolini imajo uže tri, in zdaj namerjava osnovati še dve novi, (v Mozirju in Braslovicah). Ali niso taki zavodi tudi na Primorskem kveato potrebni? Ne zgubi marsikateri posestnik vsega premoženja, ker je denarja nagloma potreboval, pa ga ni mogel dobiti, ali pa le proti oderuškim obrestim? Prav je zadel goriški »Gospodarski list« se svojim nasvetom, — rodoljubi v Sežani, Gorici, Tolminu, pa tudi v drugih krajih (n. pr. v Komnu, Ajlovščini, Materiji, Kastvi, Pazinu i. t. d.), ne držite križem rok, da narodovo imetje čedalje bolj gine. Po izgledu Štajercev napravite posojilnice ali založnice!

Utok zoper povišanje užitnine na pivo so tržaški krčmarji 21. t. m. izročili g. deželnemu namestniku, ki jim je zagotovil, da ga bo podpiral.

V goriške čitalnice glavnem zboru so bili izvoljeni v odbor gg. Jeglič za načelnika, Klemenčič za denarničarja, Pirjevec, Čebular, Berbuč, Ivančič, Šantel, Jenko in dr. Kos za odbornike.

Preč. g. Simon Gregorčič, kaplan v Rifenbergu, stopil je v začasni pokoj zaradi telesne slabotnosti. Rifenbrško starešinstvo ga

je pri tej priliki soglasno izvolilo častnim občanom. Bog povrni zdravje temu izvrstnemu gospodu!

Triester Tagblatt je bil trikrat zapored konfisciran, v saboto, torek in danes, ker je bil tržaško trgovinsko zbornico in poslanca Tenschla.

Kranjska trgovinska zbornica vabi obrtnike in rokodelce, rudarje, kmetovalce in gozdarje, da se vdeležijo tržaške razstave. Oglasila sprejema do 15. dne januarja 1882. Naj bi se Kranjci v prav obitem številu vdeležili razstave, ker jim bo to gotovo koristno.

Slovenska Matica V odborovej seji dne 21. t. m. se je naznanilo, da je letos pristopilo 173 novih udov, lansko leto le 78. Največ novih udov so pridobili g. župnik Raič in g. Lendovšek na Štajarskem, g. Marušič na Goriškem, in g. Cigale na Dunaji. Volitev novega načelnika se je odložila do prve odborove seje po prihodnjem glavnem zboru, do tega časa pa bo Matico vodil g. Grasselli. Sklenoto se je dalje, da se letopisu za letošnje leto prida podoba dr. Bleiweisa s pesmijo, katero mu je na čast zložila gospa Pesjakova; pridene se letopisu tudi Bleiweisov trtvaški list i nagrobni govor g. Svetca. Druga knjiga, katero dobé družabniki, je Šumanova slovnica. Somatologija se pošlje g. Erjavcu, da jo pregleda in za tisk pripravi. Prihodnje leto dobé družabniki »Letopis«. Ali pa se ima natisniti slovensko italijanska slovnica, o tem so bile različne misli, zato se je sklep odložil do prihodnje seje. Križanovi spisi: »Logika in Duševstvo« se izroče v pregled dr. Svetinu, »Narodne šege na Štajarskem«, nabrane od dr. Pajka, in »zgodovina Štajarskav«, ki jo je spisal g. Lapajne, pa g. Slekovecu. Sklene se tudi, naj se Maticina pisarna preseli v lastno hišo na kongresnem trgu.

G. Fr. Štor je bil 22. t. m. v Gradu promoviran za doktorja prava.

Fr. Žbena zelo nadarjen, marljiv i rodoljuben mladenič, dijak na goriške gimnaziji, umrl je za sušico predzadno nedeljo na svojem domu v Grgarji. Naj v miru počiva!

Gosp. Fr. Boršnik, doma iz Borovnice, imenovan je profesorjem matematike na dubrovniške gimnaziji.

Leopold Schulz pl. Straznicki, c. k. sekcijski svetovalec v naučnem ministerstvu, umrl je po dolge bolezni v 47. letu svojega življenja. Rajniki je bil velik prijatelj Slovencev. Kakor sta bila njegov oče, ki je bil v Ljubljani profesor matematike, in Čop srčna prijatelja, enake tudi on i Sloveniji prerano umrl Jeriša, katerega je zdatno podpiral. Zelo je za njim žaloval, ni mogel pozabiti svojega v resnici nenavadno nadarjenega mladega prijatelja, ki je uže v 26. letu svojega življenja, kakor Čop, skoraj vse evropske jezike govoril, profesorske in pravoslovne izpite izvrstno izvršil, potem pa ga je nanagloma kolera v grob vrgla. Schulz mu je postavil na dunajskem velikem pokopališču na lastne troške tudi spomenik z slovenskim napisom, za kateri se je obrnil z britkim smehom na nas; glasi se ta napis tako le: Svila zvezda! rano si se utrnila, Še nevesta, vže si vdova, struna mila! Kako pela na zeleni Savi si!

Po okrajnah, kder slovensko srce bije, V pevschem koru ni več nežne harmonije, Ker tvoj sladki, srčni glas več ne doni. Za tako vrlim možem, če tudi ni bil našega rodu, žalujemo tudi Slovenci. Blag mu spomin!

Leykam-velške tovarne v Gradu in na Velčah je kupila Ländlerbank ter jih namerjava združiti. Prav je, da so prišle iz rok sedanjim posestnikom, ker so bili Slovencem hudi nasprotniki.

Brzojavna postaja v Litlji se je zadnji četrtek odprla.

Narodni mariborski odvetniki so začeli slovenske vloge pri sodnijah vlagati; načelnik graške višje sodnije, g. Waser, pa se k ljubi ukazu pravosodnega ministra še vedno slovenščini upira; nedavno je posvaril ljubljansko mestno delegirano okrajno sodnijo, ker je nekolklo slovenskih zapisnikov sprejela. Tacemu počenjanju morajo državni naši poslanci konec storiti, če uradnik neče slušati ministrovih ukazov, naj se odstavi.

Koroški Slovenci so se začeli buditi. Velika občina sv. Jakopska v Rožnem dolu je prosila pri deželnem šolskem svetu, naj se v ljudske šole uvede slovenski jezik; poduk v nemškem jeziku pa naj se začne stoprv v 4. razredu; 6. županov pa je šlo deželnega načelnika prositi, naj v Borovljah pri davkarji nastavi slovenščine zmožnih uradnikov. Naj te

župane posnemajo tudi druge slovenske občine na Koroškem.

Nesreča. V Kontovelu je pri polnočnici 25. t. m. padel Peter Praselj raz cerkvenega kora, tako nesrečno, da je k malu umrl. Od druge strani slišimo, da ga je nek delavec G. bil iz kora sunil.

Kapelo v spomin v gledališču na ringu unesrečenih postavi cesar na svoje troške; v njej se bode vsako leto na večne čase brala na nesrečo dan črna maša za žrtve. Stala bo ta kapela na mestu, kder je bilo gledališče.

Razne vesti.

Zopet grozna nesreča se je zgodila zadnjo nedeljo v cerkvi sv. Križa v Varšavi. Mej cerkveno službo je nekdo, pravijo, da nek jud, zakričal: »Ogenj«. Prestrašeno ljudstvo je drlo proti vratom tako silno, da je bilo okoli 40 oseb zmečkanih, okoli 100 pa večidel hudo poškodovanih. Vsed tega je razkačeno ljudstvo napadlo judovske prodavnice in krčme, pobilo okna in blago pokončalo. Vojači so morali red napraviti. Razdraženost in h krati žalost v mestu je velika.

Nova nesreča na Dunaji se je pripetila 19. t. m. proti večeru. Počila je plinova cev v uredskem poslopju kolodvora severne železnice ter oskrbnika i njegovega služabnika usmrtila, nekoliko drugih ljudi pa poškodovala. Puh je bil tako hud, da je strl vsa okna, polomil vrata i celo zidovje porušil. Po Dunaji se je naglo raznesel glas, da kolodvor gorí, kar je prebivalstvo z nova zelo preplašilo.

Zatirano Nemštvo. V Gabloncu na Češkem je župan poslal c. k. poštenu voditelju ukaz, da mora nemški govoriti. — Tega župana bi trebalo poslati mej Zulu-kafre na visoke šole, da se mu možjane razvedre, češki zrak ga več ne ozdravi.

Dva državna poslanca, da se Bog usmili, — na Laškem! Prvi po imenu Gammineci, je tako hud pretepevalec, da se ga vsak rad ogiblje. Še nedavno ga je sodnija obsodila na nekolklo mesecev ječe, ker je na javnej cesti nekatero železniške uradnike pretepel. — Nevarnejši pa je drugi, po imenu de *Donauici*. V postranskej sobi državne zbornice, kamor si poslanci suknje obežajo, ukradel je enemu tovarišu 100 lir iz žepa. Stvar je prišla na dan in častniki so zahtevali, naj se hudolednik kaznuje. Pa zbornice predsednik je nagovoril poslance, naj molče, ker bi res bila grda sramota, ako bi morali tovariša izključiti zaradi — *lateine!*

Pijane krave. Blizu Berolina ima graščina St. pristavo, na kateri je nad 100 krav, katerih mleko vsak dan vozijo v Berolin. Necega dne pa je prišel voznik brez mleka, uzrok temu je bil zelo čuden; bile so namreč vse krave — pijane. Iz pomote so namreč odprli pipo sodu, v katerem je bil spirit, namesti onega, v katerem je bila voda, in spirit v korito spustili. Krave so ga rade pile i se tako vpijanile i razgrele da se jim ni smel nobeden bližati. Sto pijanih krav, to pač ni šal!

Turških vojakov hlače. Turške vojake v Škadru je veselje gledati. Polno jih je po ulicah, ki nosijo hlače iz vreč, v katerih se je pripeljala moka, cukar ali kava iz Trsta. Skoraj vse hlače so naštemplane z številkami i markami trgovcev. Vidijo se vojači v hlačah, na katerih sprednje strani so imena prvih škadrskih trgovcev, na zadnje strani pa je zapisano z velikimi črkami »Molino a vapore Trieste.« — Pri tako varčnem gospodarstvu Turčija mora obogatiti!

Sedemdeset let v ječo so bili nedavno v Washingtonu obsojeni trije roparji, ki so v Arkansasu napadli železniški vlak ter ga zropali.

Dražbe.

Podgradom zemljišče Ivana Košiča iz Vodic, cenjeno 249 gl., 24. januarja, 24. februarja. — V Piranu posestvo Antona Voch iz Dvora (Corte de Isola), cenjeno 2546 gl., 21. januarja, 18. februarja. — V Trstu posestvo bratov Gustinčič v Škorkolji št. T. 27, cenjeno 1280 gl., 7. januarja, 9. februarja, 9. marca. — V Komnu hiša in zemljišče Matije Caharia z Nabrežine, cenjeno 5018 gl., 16. januarja, 17. februarja. — V Komnu zemljišče Ivana Kormanca iz Zagraje, cenjeno 407 gl., 14. januarja, 14. februarja. — Podgradom posestvo in pohištvo Matije Cvetana iz Preloža cenjeni 2270 gl., 21. januarja, 22. februarja tudi pod cenitvijo. — Podgradom pohištvo Martina Sluge z Podgrada, cenjeno 2800 gl., 20. januarja, 20. februarja. — V Piranu posestvo Pierine Furiana, cenjeno 2827 gl., 19. januarja, 16. februarja. — V Pazinu hiša in magazini Mihela Marrilia, cenjeni 3497 gl., 10. januarja. — V Gorici zemljišča županije v Kviškem, 17. januarja, 17. februarja, 18. marca. — V Aidovščini posestvo Ivana Lokarja iz Lokavca, cenjeno 7575 gl., 23. januarja, 23. februarja. — V Gorici posestvo Antona Bolc iz Sneznadne, cenjeno 9200 gl., 17. januarja, 17. marca.

Listnica opravištva: Vsak dober gospodar svoje račune k novemu letu v red spravi. Tega spominamo nekolklo naših gg. naročnikov, namreč vse tiste, kateri na zavitku denšnjega lista najdejo modro podčrtano opombo.

Našim čestitim bralkam! Lepa in mična bi rada bila vsaka Eviana hči, brezdvomno tudi Slovenka. Opozarjamo torej naše gospe in gospice na zalogo parfumerij izvrstnega kemikarja in lekarja g. Art. Migliorini. Več o njem inserat v današnjem številki.

Tržno poročilo.

Bliza se konec leta 1881; tržaški trgovci pripravljaja se na bilanco; a večina ne bode zadovoljna z izidom letošnje trgovine. — S kolonijali ni bilo spekulacije, pri sladkorju, petrolju bilo je dosti zgube, s pridelki malo kupčije, ker ni bilo izvoza v inostransko. Stopimo torej v novo leto z nado, da se trgovina kaj zboljša.

Kava — vedno po jako šibkih cenah pri nezadnje prodaji. Rio gl. 47 do gl. 62, Java gl. 75 do gl. 85, Portorico gl. 9 do gl. 105, Ceylon plant. gl. 95 do gl. 135.

Olje — brez spremembe; cene šibke. Namizno gl. 55 do gl. 65, jedilno gl. 39 do gl. 45, bombažno gl. 35 do gl. 39.

Sadje — brez spremembe. Sultanina gl. 36 do gl. 41, — cvebe gl. 20 do gl. 30, — opaša gl. 22 do gl. 33, — fige v venci gl. 15, do gl. 16, — rožiči gl. 6, do gl. 7, —

Riž — cene še niže. — Italijanski velja gl. 15 do gl. 22, — Rangoon gl. 12 do gl. 13.

Petrolje — po jako nizkih cenah, katere se še vedno pomikajo nazaj. — Denes velja petrolje gl. 9, —

Domači pridelki. — Fižol rudeči gl. 12, bobinec gl. 12, do gl. 12, koks gl. 14, beli gl. 11, mešani gl. 8 do gl. 9, maslo gl. 84 do gl. 89, češpe gl. 15.

Žito. — Cene žita se vedno niže; koruza velja denes gl. 7, nado je, da v marcu kaj boljše postanejo.

Les — v slabem obrajtu.

Dunajska borza

dne 27. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gl.	10	kr
Enotni drž. dolg v srebru	78	•	—	•
Zlata renta	93	•	65	•
1860 državni zajem	133	•	25	•
Delnice narodne banke	846	•	—	•
Kreditne delnice	358	•	10	•
London 10 lir sterlin	118	•	85	•
Napoleoni	9	•	42	•
C. kr. cekini	5	•	61	•
100 državnih mark	58	•	25	•

Ljubljanske srečke

Izžrebanje 2. januarja 1882.
Glavni dobiček 30.000 gl. itd.

za samo 50 kr. na teden 28 gl. ali tudi 2 gl. na mesec

Ako se platijo na enkrat 24 gl. in se morajo večji vsaj s 30 gl., pošiljajo se tudi proti pošni nakaznici ali zajemu.

Pri **Jos. Zoldan** v Trstu, verifikajski urad za izžrebovanja in menjavnica, Casa fu Stratti poleg c. k. nameštništva. (14-14)

Srečkanje 9. januarja 1882. Promese.

Kreditne: glavni dobiček gl. 100.000 a gl. 5.	Dunajsko: glavni dobiček gl. 200.000 a gl. 3.
---	---

Ljubljanske srečke.

glavni dobiček gl. 30.000
za gl. 24 proti kasi, za gl. 28, v 14 obrokih a gl. 2.
Promese a gl. 150 s včetim kolekom, pri

Aleksandru Levi

(30-4) menjavnica, via S. Spiridione N. 1.
Se pošiljajo tudi na deželo proti nakaznici ali poštne povzetju. Izrazi o srečkanjih brezplačno.

A. G. Casalotti, Piazza S. Giovanni N. 4 se počasti, sl. občinstvu naznani, da je od 20. t. m. odprl veliko zalogo žepnih i drugih ur; pri njemu se izvršujejo vse poprave solidno in po najnižji ceni. (20-5)

C. Jaschi

na cesti v Istro (pri sv. Jakobu), Trst.
C. k. zaloga smodika. Prodaja en gros & detail. Smodik za lov, za mino, za možnarje. Lastnik dovoljenega skladišča za dinamit. Naročila se izvršujejo natančno v katero bodi deželo. V mestu jih sprejema **G. Sanzin & C.** prodajalec cvetlice na velikem trgu. Palazzo Modello. (20-6)

Zlatar

JANEZ RISEGARI

Via S. Sebastiano N. 4, I. nadstrop.
zraven štacune z manufakturnim blagom **Fratelli Tavolatto**, (20-6)
prevzame vsako delo v zlatu, srebru in juvelah, kakor tudi popravo take robe po niski ceni. Naročila se oskrbe tudi v druge kraje natančno.

ARTUR FAZZINI,

Trst, Piazza Caserma N. 4.
trgovina z dišavami, oljnimi barvami, šopki.
Zaloga razne vrste lak-a, kemičnih izdelkov, barvnih tevarin, esenc velika izbirka, mineralnih vod itd.
Pri vsem najnižje cene! (20-3)

Anton Toppel

tovarna čevljarskega blaga, via Cavana N. 11, v Trstu.
Naročila se tečno izvršujejo. (20-3)

Novost v Trstu.

Najnoveji dar za gospe. Nenavadno okusni izdelki slonokoščeni, primerni za darila k božiču in novemu letu. Priporočam svojo bogato zalogo muzikalnega orodja, ter sprejemam male in velike poprave pisal in orodja na strune, zadnjega tudi najfinije vrste. Naročila na deželo se oskrbujejo tečno in vestno s poštnim povzetjem, po najnižih cenah. Prodajalci dobijo primeren rabat. **A. Gyigy,** Corsia Stadion Nr. 10, (tik gostilnice »Leon d'oro«.) (12-3)

Najbolje vrste za gospodarstva se v kateribodi meri prodaja in razpošilja iz zaloge kolonialnega blaga (5-3)

Kava

Adolfa Goldschmid,
via Caserma 11, Trst.

Poseben kisec (ocet.)

Izvrstna koristna novost za družine.
Kisec iz belega muškatoznega vina ter iz terana.
Prodaja se v stinskih steklenicah, zapečatenih, in stan e na dom spravljen
15 soldov brez steklenice, 30 soldov s steklenico vred.
Dobiva se v vseh poglavitih prodajalnicah jedil.
Glavna zaloga: **Via Farneto Nr. 26.**
Zehenthofer & C. 30-3

Jožef Waidi

krojač za gospe. Zaloga novošegne robe. Najnižje cene. Dobra natančna postrežba.
Corso N. 30, Trst. (20-4)

Franjo Jereb, trgovec

z manufakturim blagom, suknom, tkanino, napravljeno obleko, in vzlasti s popolno zalogo robe za kočije, z'bordami, traki, čopi in gumbi, kakor tudi s pristojnimi preprogami vsake vrste.
Trst, via s. Giacomo (Riborgo) Ghiaccera It. 638-2. (20-13)

Trst, via s. Giacomo (Riborgo) Ghiaccera It. 638-2. (20-13)

INISTAL TASSINI

Izdal se je finančni časnik:
LA VERIFICA
delle Estrazioni Ufficiali.

Izhaja vsako nedeljo.

Obsoga: izžrebanja avstrijski hin inozemskih srečk izkaze o izžrebanh, pa še ne vlečenih srečkah; dalje najzanimivejše novice v finančnih zadevah, uradno borzno poročilo tržaške in dunajske borze, kakor tudi cene inozemskih vredn. papirjev. Oskrbuje brezplačno svojim naročnikom verifikacijo iz bivših izžrebanj, ter jim daje vsakovrstna potrebna pojasnila.
Naročnina do konca decembra 1882 za Trst 1 gl. 60 kr., s pošiljanjem na dom 2 gl. — Za avstr. državo 2 gl. 50 kr.; za tuje dežele 7 frankov v zlatu.

I številka stane 5 kr. 3-3
Pri **Jos. Zoldan** v Trstu verifikajski urad za izžrebovanja in menjavnica, Casa fu Stratti poleg c. k. nameštništva.

Pozlatarska dela

in poprave so sprejemajo v Corsia Stadion Nr. 10 in via Chiozza Nr. 24 pri

Petru Jazbetz.

Vsa priprava za pregrinjala na oknah in ogledala po cenah proti vsakej konkurenci. (30-6)

Jožef Pross

mojster mehanike
ima zalogo živahnih strojev in primernih šivank itd. Sprejme vsake vrste popravo pri strojih, in izvršuje natančno dela svoje stroke.
Naročila iz dežele se sprejemajo za zmerno ceno.
Trst — Piazza Rosario — Trst. (20-6)

Vittorio Steinbach

optiker, strekovenjak za naočnike v ohranjenju očí.

Trst. — Via Ponterosso. — Trst. 10-5

Giuseppe Fumis

slikar in dekoratér
sprejema vsake vrste naročila tapeciranja s papirjem in dekoriranja seb.
Naročila se sprejemajo v »Café voltí di Chiozza,« Trst. (12-3)

Bolezni prs, želodca, sapnika, početo jetiko, plućna in mehurjevo prehlajenje, naduha, kašelj, nervozni in pasji itd. ozdravljajo

hlepčki
iz
smole

katere napravljiva
P. PRENDINI lekarničar v Trstu.

Velika denašnja raba izdelkov iz smole me je nagnola, da sem napravil pravi izleček iz norveske smole, ki je boljši od onega, ki dohaja iz tujih dežel. Ti hlepčki imajo enako moč glede vode in smole, jemlje se dosti lažje, lažje se prebavljajo in so dosti ceneje od onih.

Za obrambo ponarejanja je na vsakem hlepčku vtisneno na eni strani ime narejalca **PRENDINI** in na drugi strani beseda **Catrame**. Prodajajo se v **TRSTU** v lekarnici **PRENDINI** v skatljah po **40 kr.** in se dobivajo v vseh dobrih lekarnicah vsacega kraja. (20-1)

Francosko žganje s soljo
(Eau de vie de France) **Francbranntwein mit Salz** napravil pod nadzorstvom po izvirnem predpisu iznajdnika **Viljema Lee-ja** **G. CRISTOFOLETTI.**

To zdravilo, katero sem jaz napravil, pomaga brž, prej kot katero drugo, proti zunanemu in notranjemu vnetju, opeklinam in speklam, proti novim napetostim, neudim, rakom, driski, natoku krvi v glavo za obvarovanje zobov, proti otiski, disenteriji, bolečinam, ne obrazu, v ušesih, v glavi, zlati žili, mrzlici, ozebkom, putiki, neprebavnosti, bolečinam na jetrici, na očeh, zastarelim ranam, vpičenju osnemu in mušičnemu, skrnavju, kurdeju, žovam in omotici.

Veliko sprječeval imamo, ki potrjujejo moč tega izvrstnega zdravila.

V 70. letu svoje starosti sem si popolnem ozdravil prste na rokah s francoskim žganjem in soljo.

G. Senitsky, e. k. finančni komisar I. r.
Z Vašim francoskim žganjem s soljo sem dosegel najboljšje uspehe, za katere se Vam neskočno zahvaljujem

Alojz Klobočar, župnik in dekan v pokoji.
Prodaja se v izvirnih boteljkah po 40 kr. samo pri G. Cristofolotti-ju, lekarju in e. k. dvornem priskrbniku v Gorici na Travniku 11.
V Trstu v lekarnah **C. Zanetti**, via Nuova, 1 G. B. Rovis.
Opomba. Knjižnico iznajdnika V. Lee-ja, kateri podučuje, kako se rabi izvrstni domači lek, dodajamo brezplačno. (10-7)

Pozora vredno!

Epilepsija,
krč in bozne čutnice! Vsi, ki se zanimajo za te bolezni, ali iščejo gotovo pomoč, naj si zamno omislijo knjižico **Dr. Bonsa**, strokovnjaka za krč in čutnične bolezni. Dobi se brezplačno in frankirano edino pri gosp. **Parlaghy,** München, 39, Bayerstrasse.

(12-12)

Neumann-ova zaloga
čevljarskega blaga.
„ZUM GROSSEN STIEFEL“
Corso St. 18.

prilporeča za zimski čas obilno oskrbljeno

Skladišče štiftetov za gospode, gospe in otroke.
Zmerne cene, dobro blago, lična vsa vrsta oprave.

Izvrstno oskrbljena delavnica za merila, natančna postrežba. (6-6)

Velika razprodaja ur.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in če komu ura ni všeč, dam mu denar nazaj, toraj kupovalec ni v nobeni nevarnosti.

1 **Cylinder-ura** iz srebrnega nikla z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.
1 **anker-ura** iz srebrnega nikla z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.
1 **srebrna patent anker-ura** z verižico poprej 25 gl., zdaj 11 gl. 25 kr.
1 **srebrna remontoir Washington-ura** z verižico prej 30 gl., zdaj 15 gl.
Zlate urice za gospe, prej 40 gl., zdaj 30 gl. z vratnimi verižicami.
Zlate remontoir-ure, prej 100 gl., zdaj 40 gl.
Na pet let se jamči.

A. Fraiss,
Rothenkurstrasse Nr. 9, Wien, gegenüber dem erbischoflichen Palais. (12-9)

Le enkrat
se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna ura za polovico cene kupiti.

Velika razprodaja.

Po vsej Evropi nastale politične razmere se tudi Švice niso ognole iz zabo se je mnogo delalcev izselilo, vsled česar se rušijo tudi fabrike. Tako je i prva najznamenitejša urarnica, katero mi zastopamo, zdaj zaprta i nam poverjena razprodaja njenih izdelkov. Tako imenovane Washington šepne ure so najboljše ure na svetu, izvenredno kraso vrezljane i vezene i po ameriškem sestavi napravljene.

Vsa ura so na sekunde reparirane i na angetno poročstvo za vsako ura na 5 let.

Za dokaz gotovega poročstva i stroge solidnosti se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako ura ki ni dovolj, nazaj vzeti i zamenjati.

1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa, s stalnim zaklopem, izvenredno točno na sekunde regulirane, razen tega po novem načinu elektromagnetni pozlačene, z verižico, medaljonom itd. poprej gl. 25, zdaj ena le po 10 gl. 20 kr.

1000 krasnih ur na kotvo iz srebrno-nikla, na 15 rubinih, z emajliranim kazalom, za sekunde, kristalnim ploščatim steklom, poprej gl. 21, zdaj ena le gl. 7.25, vsa na sekunde reparirane.

1000 ur na vrsteno, z izezanim zaklopem iz srebronikla, kristalnim ploščatim steklom na 8 rubinih, najnatanjšje reparirane, z verižico, medaljonom i žametnim etnisom, poprej gl. 15, zdaj ena le gl. 5.60.

1000 ur na kotvo, iz čistega 13 lotnega srebra, po e. k. puncovnem uradu pregledane, na 15 rubinih, razen tega električno pozlačene, najnatanjšje regulirane. Te ure so poprej stale 27 gl., zdaj pa stoji le gl. 13.40.

1000 Washington remontoir žepnih ur iz pravega 13 l. teškega srebra, po e. k. puncovnem uradu pregledane. Poročstvo se daje, da so najtočnije na sekunde reparirane, notranja sestava je iz nikla i teh ur ni treba nikoli popravljati. Taka ura je veljala poprej gl. 35, zdaj pa se dobiva za neverjetno ceno 16 gl. Razen tega se dobiva z uro vred zastoj verižica, medaljon, etui iz žametna i ključ.

1000 pravih zlatih ur za gospe, na 10 rubinih, prej 40 gl., zdaj 20 gl.

1000 remontoir ur iz pravega zlata za gospe all gospe, prej 100 gl., zdaj 40 gl.

650 ur za zid z najlepšim emajliranim okvirom in bitnim klavdom, poprej 6 gl. 75 kr.

650 ur budilnic z udarcem, ki prav dobro tolče, najnatanjšje regulirane, tudi pripravne za mizne pisane: poprej 12 gl., zdaj le 4 gl. 80 kr.

650 ur z nihalom v najlepši izdelani visoki gotiški omari, navijajo se vsa 8 dni, najtočnije na čas regulirane, izvenredno lepe i krasne. — Ker ima taka ura še po 10 let dvojno vrednost, ne imela bi se v nobeni hiši pogrešati, posebno ker je taka res krasota sobi. Take ure so poprej veljale po 35 gl., zdaj pa izjemno le 15 gl. 75 kr. Kadar se naročujete ure z nihalom, treba je priložiti zagotovilno. (6-6)

Napis:
Razprodaja ur
urarnice Ph. Fromma
Dunaj, Rothenburstrasse, št. 9, partere.

Od e. k. av. namestništva potrjeni

bureau za inserate in naznanila

Vincencija Hrdlička,
Dunaj, Wieden, Hauptstrasse 36. I. nadstropje

se prilporeča p. n. gospodi, bankam, denarnim zavodom in vsakemu trgovcu ali obrtniku v domačih in tujih deželah sploh za posredovanje pri naznanih pod strogo tajnostjo!!!

Inserati za vse koledarje in časnike se sprejemajo cenejše, kakor če se neposredno naročajo.

Kup in prodajo
hiš, posestev in blaga vsake vrste, posredovanje pri denarjih in službah, pri ženitbenih ponudbah itd. prevzame za inseriranje pod popolno tajnostjo **bureau za inserate in naznanila**
Vincencija Hrdlička
za vse časnike na svetu. (20-20)

Premirano na razstavah:
v Gradcu 1880. V Lincu 1881. Pri sv. Vidu 1881.

Tinte in njih preparati!

Za uradnje, pisalnice, žole in za dom, namreč: Tinta za kancelije in arhiv, teče uže iz peresa popolnoma črna, in ne pokvari peres iz jekla.

Gullies, Alieerin in Anthracen-tinta, vijolična tinta za kopiranje in pisavo. Dvojna kopir-tinta, tinta za žolo, tinte razne barve. Prah za naredbo črne in vijolične tinte za kopiranje in pisavo.

Barve za pečatnike; razne anilin-barve za barvanje in tiskarje, itd.

Universalna nepremočna mazila za usnje; najboljši pripravki za ohranjenje izdelkov iz usnja, posebno za čolnje in čevlje. V elegantnih skatljah iz pleha, 1/2 kilo 32 kr. 1/2 kilo 60 kr., male skatljah po 55 gramov 10 kr. V lesenih skatljah po 120 gramov 14 kr., 85 gramov 10 kr. v vsah po 50, 100 do 300 kilov za usnjarnice računim vedno najnižjo dnevno ceno.

Pravo koroško masto svetlo voščilo najboljša, trpežna in plesnenja preste sorte v okroglih in, podolgastih lesenih skatljah, ter v ličnih posodah iz pleha.

Universalni loščilni in čistilni prah v malih paketih, kakor na vago po kilo.

Universalno črnilo za usnje, za počrnenje telečjih, ovčjih in kozjih kož, itd., kakor tudi mnoge druge kemične izdelke prilporeča v veliki in malej meri, s poročtvom, da najboljšje vrste.

tovarna kemičnih produktov
Celestina Wenger, Oberverllach, nr roškem.

■ Ceniki in roba na razgled se pri vanju pošiljajo brž in franko. ■

JOSIP GHERSCHIAK
via Farnolo N. 12, I. nadstrop.
TRST — blizu lekarne Fenler — TRST

Manufakturno blago in ogledala

VELIKO SKLADIŠČE HIŠNO OPRAVE
lastne izdelave

z največjo zalogo vsake vrste slik s rozičlenimi okvirji kakor tudi velika zaloga razne elastične robe, batiranih odevj in matrac, vedno priredjenih.

Prodaja proti plačilu pri nakupu, in tudi proti plačilnim obrokom. (16-5)

Mesečni obroki
Tedenaki obroki

Cvet zoper trganje,
po dr. Maliču.

je odlično najboljšje zdravilo zoper protin in revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živih, otekline, otrpnela uda in kite itd., malo časa še se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo svetuje zoper trganje po dr. Maliču z zraven stoječim znamenajem: 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje in razpošilja samo lekarna pri samorogu J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani. (12-9)

Nova iznajdba!
Nij več okrpaničevljev!

Patentirano v vseh državah!
C. k. edln. privilegirani **universalni klej za usnje,**
od **Max. Mur-a, Bruck na štajerskem.**

Izvrstno sredstvo, da se usnje z usnjem in z drugo robo popolnoma nepremočno mehko trpežno zveže; n. pr. raztrgan čevljev se popravi neznan in lepo, celo nepremočno in trdno, ako se s tem klejom na poškodovani del prilporeči kos pripravega usnja. Po posedanjem zelo pomankljivim načinu popravljen čevlji dajo predreti vsako mokroto, ktera zakrivi po razhlajenju nog toliko bolezen; torej svetujem p. n. občinstvu, naj od čevljarjev skrbno popravo s klejom za usnje zahteva — Črna ene steklenice je gl. 12 kr. proti pošiljavi svote po kateri bodi pošti.

Glavna zaloga: pri Max. Muhr v Bruck na Muhi.
V Trstu prodaja **Andreas Nimer-richter,** čevljarska zaloga, Corso. (20-7)

Najokusnejša in vendar najcenejša

Darila za Božic in Novo leto

dobivajo se na izbor le v **bazarju Viennese Ferdinand Fischerja via Ponterosso 16/780**

Zaloga najnovejših galanterijskih, bižuterijskih reči za **luksus, dišav in reči za šalo.**

Velika zaloga igrač

10,000 punic vseh mogočih vrst, oblečene in neoblečene z gibljivo glavo in očmi, z lasmi in brez njih od 5 kr. naprej. Punice, ki kličejo: papa in mama od 65 kr. naprej. **Francoske punice,** katerim se giblje glava, roke in noge, prav dično oblečene. Mehanične igrače, vodna dela, zanimive igre za **potrpežljivost in za družbo,** železnice, turbusi in stavbeni kovčegi, čarovni stroji, metalofoni, malerija na šipke, knjige s podobami, trušnice z barvami, na tisoče drugih novosti. **Glave punc, nezlomljive, ki se dajo prati, z staronemško frizuro, najnovejše.** Atrapi, obesila za božično drevo, svečniki in sveče za božično drevo.

Po zelo nizki trdnaj ceni. (3-3)

Bazar Viennese FERDINANDA FISCHERJA via Ponterosso 16/780.

DEPOSITO D'OROLOGI E MUSICHE
LAVORATORIO PER RIPARAZIONI

GIOV. JAHNEL

Compra, Vendita, Cambio

Riparazione d'Orologi

Orologi da tasca
d'oro ed argento
Pendole di Francia
d'oro e di marmo
Regolatori di Vienna
da Murò e da Tavola

Orologi per Bastimenti e Cronometri.

Specialità di Orologi da tasca che si caricano da se-Perpetui-

Viaggio, da Notte e Sveglia
della Selva nera (Schwarzwalde)
Musiche di sette Qualità

Catene e Chiami d'oro e d'argento

GIOV. JAHNEL
al Corso N. 19
TRIESTE
FONDAZIONE 1850

Forniture per Orologi, Campana e di Vetro per Orologi Pendole

Uže 14. januarja.
Tretje izžrebanje 3%, knez.

Srbskih srečk

iz leta 1881 a 100 frankov v zlatu.

Vsakokrat glavni dobitek
frankov **100.000** v zlatu.

Srečka nose 3% obresti v zlatu.

Najmanjši dobitek 100 frankov v zlatu.

Dobitki in obresti se izplačujejo na **Dunaju,** v **Pešti,** mnogih dež. glavnih mestih, v **Belgradu** in v vseh glavn. trgovskih v Evropi **brez vsakega odbitka.**

Originalne srečke proti gotovem **plačilu gl. 10** in 60 kr. obresti od kupona.

Prejemni listi
za plačilo v 14 mesečnih obrokih a gl. 3, in končni svoti gl. 4.
Kupec si uže z vlogo prvih 3 gl. pridobi pravico igrati sam in brez prikrajšanja.

Pri izžrebanju srbskih srečk 13. novembra so glavne dobitke 100.000, 10.000 in 400 frankov v zlatu zadeli v naši menjalnici prodane srečke, in dobitki so se točno izplačali.

Menjalnica administracije (4-2)
Dunaj „**MERCUR**“ **Ch. Cohn**
Wollzeile 10 i 13. Wollzeile 10 i 13.